

MUS141 YARDIMCI PİYANO I

Doç. Elif ÖNAL ÇUBUKÇU

JOHANN SEBASTIAN BACH “MUSETTE” *Anna Magdalena Defteri’nden*

JOHANN SEBASTIAN BACH

Johann Sebastian Bach (1685-1750) dünyaca ünlü Alman Barok müzik bestecisi ve orgcudur. 21 Mart 1685 tarihinde Almanya’da müzisyen bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelmiştir. Küçük yaşta annesini ve babasını kaybeden Bach Ohrdruf’ta çalgıcılık yapan ağabeyi ile yaşamaya başlamıştır. Bu sürede müziğe iyice merak duymaya başlayan Bach gençliği ve okul hayatı boyunca Alman müzisyenleri araştırmış, okulu bitirdikten sonra Armstadt’ta org çalmaya başlamıştır. 1707 yılında kuzeni Maria Barbara Bach ile evlenen Bach’ın bu evlilikten 7 çocuğu olmuş fakat 3 tanesi küçük yaşlarda hayatını kaybetmiştir. Evlendikten 13 yıl sonra eşini kaybeden Bach, 1 yıl sonra 17 yaşındaki soprano Anna Magdalena Wilcke ile evlenmiş ve bu evlilikten de 13 çocuğu olmuştur. Johann Sebastian Bach, 28 Haziran 1750’de Leipzig’de hayatını kaybetmiştir. Ömrü boyunca 1000’e yakın beste yapmış olan Bach, müzik tarihinin en çok eser veren bestecilerinin başında gelmektedir.

Stilini, Alman tarzının yanı sıra özellikle İtalya ve Fransa gibi ülkelerden aldığı ritmlerin, formların ve yapıların adaptasyonu ve kontrpuan, armoni ve müzikal motiflerin organizasyonundaki ustalığıyla oluşturmuştur. Bach’ın müziği; teknik hakimiyeti, artistik güzelliği ve entelektüel derinliği sebebi ile repertuvarda çok önemli bir yere sahiptir. Bach, müziğinin 19. yüzyılda tekrar çalınmaya başlanması ve ilginin tekrar canlanmasına kadar, kendi döneminde büyük bir besteci olarak bilinmemiş, ancak kendisine bir orgcu olarak büyük saygı duyulmuştur. Bugün ise Johann Sebastian Bach, klasik Batı müziğinin en büyük bestecilerden biri olarak kabul edilmektedir.

J. S. Bach’ın eserleri, *Bach Werke Verzeichnis* (Bach Eserleri Kataloğu) kelimelerinin baş harflerinden oluşan BWV numaralarıyla indekslenmektedir. Bu katalog Wolfgang Schmieder tarafından derlenerek 1950 yılında basılmış ve kronolojiktan ziyade tematik olarak düzenlenmiştir. Örneğin BWV 525’ten BWV 748’e kadar olan eserler org için yazılan eserlerdir.

ANNA MAGDALENA DEFTERLERİ

“Anna Magdalena Bach Defterleri” (*Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach*), Alman Barok dönem bestecisi Johann Sebastian Bach’ın ikinci karısı Anna Magdalena’ya sunduğu iki el yazması defteri ifade etmektedir. Her iki defterde de klavye için Minuet, Rondo, Polonez, Korol, Sonat, Prelüd, Musette, Marş ve Gavot’lar ve ses için şarkı ve aryalar bulunmaktadır. Bu defterler, 18. yüzyılın yerli müziğine ve Bach ailesinin müzik zevklerine bir bakış sunmaktadır.

Bu iki defter “1722” ve “1725” başlık sayfaları ile bilinir. “Anna Magdalena Defteri” başlığı ise genellikle ikinci defteri ifade etmek için kullanılır. İki koleksiyon arasındaki temel fark; 1722 defterinin sadece Johann Sebastian Bach’ın (Fransız Süitleri dahil olmak üzere) eserlerini içermesi, 1725 defterinin ise hem Bach hem de dönemin diğer bestecileri tarafından bestelenmiş bir müzik derlemesi olmasıdır.

ANNA MAGDALENA 1. DEFTER (1722)

Bu defterde, orijinal boyutun yaklaşık üçte biri olduğu tahmin edilen 25 adet boş sayfa bulunmaktadır (iki boş sayfa dahil). Diğer sayfalara ne olduğu bilinmiyor. Arka ve köşeler kahverengi deri ile dekore edilmiştir; kapak için yeşilimsi kağıt kullanılır. Başlık sayfası Anna Magdalena’nın eliyle “Clavier-Büchlein vor Anna Magdalena Bachin ANNO 1722” olarak yazılmıştır. Bugüne kadar araştırmacılar tarafından bilinmeyen bir nedenden ötürü, Johann Sebastian, başlık sayfasının sağ alt köşesinde, teolog August Pfeiffer’in üç kitabının başlığını yazmıştır. Anna Magdalena 1. defter, çoğu Johann Sebastian Bach tarafından yazılmış şu eserleri içermektedir:

1. Beş Klavye Süiti: Bunlardan ilk üçü, bugün Fransız Süiti olarak bilinen süitlerin ilk üçünden kesitlerdir. Diğer ikisi ise, Fransız süiti No.4 ve No.5’tir.
2. Org için Fantasia BWV 573 (tamamlanmamış)
3. Varyasyon ve Air, do minör BWV 991 (tamamlanmamış)
4. Chorale Prelude “Jesus, meine Zuversicht” BWV 728
5. Menuet, Sol Majör BWV 841 (1725 defterindeki Christian Petzold’un Sol Majör Menuet’i ile karıştırılmamalıdır)

ANNA MAGDALENA 2. DEFTER (1725)

1725 defteri 1722'den daha büyük ve daha zengin bir şekilde oluşturulmuştur. Ön kapak için açık yeşil kağıt kullanılmış, Anna Magdalena'nın baş harfleri ve "1725" yıl numarası altın renkli olarak basılmıştır. Tüm sayfaların yaldızlı kenarları vardır. 1725 defterindeki notaların çoğu Anna Magdalena tarafından, diğerleri Johann Sebastian'ın el yazısıyla, bazıları Johann Christian ve Carl Philipp Emanuel tarafından ve çok azı da Johann Gottfried Bernhard ve Johann Gottfried Heinrich gibi aile dostları tarafından yazılmıştır. 1725 defteri Johann Sebastian Bach tarafından bestelenmiş eserleri içeriyor olsa da, diğer birçok bestecinin eserlerini de içermektedir. Birkaç parçanın bestecisinin kim olduğu notanın üstünde belirtilmişken, diğerleri araştırmacılar tarafından belirlenmiştir. Zamanın birçok popüler şarkısı da dahil olmak üzere, diğerlerinin bestecileri bilinmemektedir. Defterdeki sıraya göre parçaların listesi şöyledir:

1. Partita No.3, la minör BWV 827
2. Partita No.6, mi minör BWV 830
3. Menuet, Fa Majör
4. Menuet, Sol Majör (Christian Petzold)
5. Menuet, sol minör (Christian Petzold)
6. Rondeau, Si bemol Majör (François Couperin)
7. Menuet, Sol Majör
8. Polonaise, Fa Majör
9. Menuet, Si bemol Majör
10. Polonaise, sol minör
11. Chorale Prelude "Wer nur den lieben Gott läßt walten" BWV 691
12. Chorale "Gib dich zufrieden und sei stille" BWV 510
13. Chorale "Gib dich zufrieden und sei stille" BWV 511
14. Chorale "Gib dich zufrieden und sei stille" BWV 512
15. Menuet, la minör
16. Menuet, do minör
17. March, Re Majör (Carl Philipp Emanuel Bach)
18. Polonaise, sol minör (Carl Philipp Emanuel Bach)
19. March, Sol Majör (Carl Philipp Emanuel Bach)
20. Polonaise, sol minör (Carl Philipp Emanuel Bach)

21. Aria “So oft ich meine Tobackspfeife”
22. Menuet (Georg Böhm)
- 23. Musette, Re Majör**
24. March, Mi bemol Majör
25. Polonaise, re minör
26. Aria “Bist du bei mir” BWV 508
27. Goldberg Variations’ Aria
28. Cembalo için Mi bemol Majör Solo (Carl Philipp Emanuel Bach)
29. Polonaise, Sol Majör (Johann Adolph Hasse)
30. Prelude, Do Majör
31. French Suite No.1, re minör
32. French Suite No.2, do minör (tamamlanmamış versiyonu)
33. Fa Majör Bölüm
34. Aria “Warum betrübst du dich” BWV 516
35. Recitative “Ich habe genug” ve Aria “Schlummert ein, ihr matten Augen”
36. Chorale “Schaff’s mit mir, Gott” BWV 514
37. Menuet, re minör
38. Aria “Willst du dein Herz mir schenken” BWV 518
39. Aria “Schlummert ein, ihr matten Augen” (tamamlanmamış)
40. Chorale “Dir, dir Jehova, will ich singen” BWV 299
41. Song “Wie wohl ist mir, o Freund der Seelen” BWV 517
42. Aria “Gedenke doch, mein Geist, zurücke” BWV 509
43. Chorale “O Ewigkeit, du Donnerwort” BWV 513

MUSETTE, Re Majör

Örnek 1: (1-2. ölçüler)

Musette'nin Örnek 1'de görülen ve tüm parça boyunca sol elde karşımıza çıkan kırık oktav motifi 5. ve 1. parmaklar ile çalınmalı ve bağımsız olmalıdır. Ardarda gelen bu kırık arpejlerin çalınması esnasında el kapanmamalı ve 1. ve 5. parmaklar, ait oldukları tuşların üzerinde açık vaziyette bulunmalıdır. 1. parmağın bastığı oktavın ikinci notaları, 5. parmak ile çalınan oktavın kalın ilk notalarından daha hafif çalınmalıdır. Bu motifi defalarca tekrarlandığı bu parça, sol elin kırık oktav çalma tekniğini geliştirecektir.

Örnek 2:

(2-3. ölçüler)

(4-5. ölçüler)

Örnek 2'de, o zamana kadar avucun içerisinde yer alan notalarla ve atlamalar olmadan çalınan pasajlardan farklı olarak, atlamalar bulunmaktadır. Yukarıdaki ilk örnekte 2. ölçüden 3. ölçüye geçerken olan atlamada: 2. ölçünün son notası olan sol el 1. parmağın ardından gelen atlamalı 3. parmak notasının çalınması, atlamadan ziyade parmak çevirme ile gerçekleştirilirse, bu daha garanti ve iyi bir sonuç verecektir. Sağ eldeki 1. ve 3. parmak atlamasında ise bu durum geçerli değildir ve atlama dikkatlice yapılmalıdır.

Yukarıdaki ikinci örnekte ise 4. ölçüden 5. ölçüye geçerken olan atlamada ise: sol elin ölçü sonunda bulunan ve 5. parmağa denk gelen re notasının ardından, kalın oktavdaki re notasına tekrar 5. parmak ile atlamak gerekecektir. Bu atlamayı kolaylaştırmak için, ölçünün son notası olan re'ye parmak çevirerek 1 almak ise, cümleme açısından uygun olmayacaktır. Sağ elde yer alan atlama ise uzan bir mesafe olsa da oldukça konforlu bir aralık atlayışıdır.

Her iki atlamayı (ve benzerlerini) ayrıca teknik olarak çalışmak gerekir. Örneklerde yer aldıkları şekilde, yani atlamanın bir önceki ölçüsünden atlamadan sonraki ölçü ortasına kadar defalarca çalışmak, hatta bu tekrarlamaları gözü kapalı da yapmaya çalışmak yararlı olacaktır.

Örnek 3: (11-12. ölçüler)

Örnek 3'te yer alan 11. ölçüden 12. ölçüye geçişte: 11. ölçünün sağ el son notası olan 2. parmaktaki mi notasından sonra, 12. ölçünün ilk notası olan re'ye, geldiği gibi 1. parmak yerine 4. parmak alınmalıdır. Bu sayede her 12. ölçünün artikülasyonu daha doğru olacak, hem de onaltılık pasajın içerisinde bir parmak geçişi ile bölünme tehlikesi olmayacaktır. Aynı zamanda sağ eldeki konforlu parmak numaraları sayesinde, sol eldeki la-la kırık oktavından mi-mi kırık oktavına olan büyük atlama için de sol ele rahatlıkla bakılabilir ve konsantre olunabilir.

Örnek 4: (18-20. ölçüler)

Yukarıdaki örnekte 19. ölçünün sağ el son notası olan re'ye, bir önceki la'ya 2. parmak alınması yoluyla 1. parmak gelebilir. Böylece 20. ölçünün ilk notası olan do diyez'e de 3. parmak çevrilerek, bir atlamanın getireceği risk önlenir. Ancak bu pasajın bu şekilde parmaklandırılmaması, 19. ölçünün son notası olan re'ye 4. parmak alınması önerilmiştir. Bunun sebebi, yukarıya işaretli iki cümlecik de aynı parmaklarla çalınarak, aynı artikülasyonun elde edilmesinin amaçlanmasıdır. Dolayısıyla 19. ölçüdeki la-re atlaması göze alınmalı ve dikkatlice uygulanmalıdır. Böylelikle fark edilecektir ki, her iki aynı motife de aynı parmakları almak, aslında bir kolaylıktır.